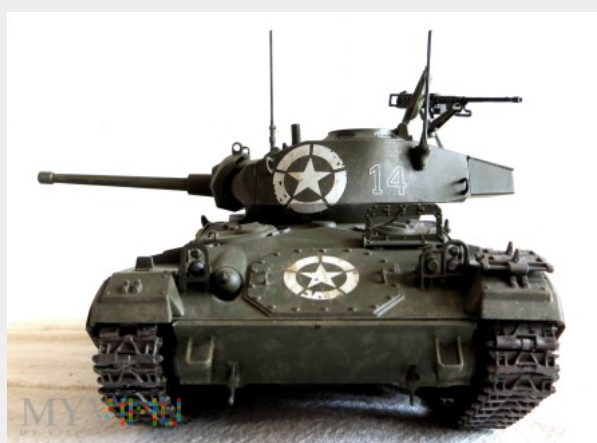

Czołg lekki M24 "Chaffee";**Kolekcja:** Czołgi i inne wozy bojowe (modele 1/35)**Muzeum:** MMM - Muzeum Militariów Misiaczka**Właściciel:** TeddyBear**Stan eksponatu:** Bardzo dobry

Opis: Amerykański czołg lekki, następca czołgów rodziny M3/M5 "Stuart". Użyty w niewielkiej liczbie w ostatnich miesiącach II wojny światowej, szerzej wykorzystywany w pierwszych latach powojennych.

Projekt nowego czołgu lekkiego, oznaczonego T24 opracowano w roku 1943, na podstawie doświadczeń z walk wojsk brytyjskich i amerykańskich w Afryce Północnej. Nowa konstrukcja, w porównaniu z poprzednikami, wносиła zupełnie inną jakość - miała zawieszenie na wałkach skrętnych (był to pierwszy seryjnie produkowanym amerykański czołg z takim zawieszeniem), silne uzbrojenie i racjonalnie ukształtowany pancierz. Zgodnie z amerykańską szkołą projektowania, pojazd był także niezawodny od strony mechanicznej i łatwy w utrzymaniu (łatwy dostęp do wszystkich elementów wymagających przeglądów codziennych i okresowych). Wspomniane silne uzbrojenie zasadnicze stanowiła armata 75 mm M6. Była to modyfikacja działa stosowanego w ... lotnictwie (a dokładniej - wariant rozwojowy lekkiego działa M4 zaprojektowanego dla samolotów szturmowych B-25H "Mitchell"). Armata miała niewielką masę i niewielki odrzut - więc znakomicie nadawała się także do zastosowania w ciasnej przestrzeni wieży lekkiego czołgu. Jej wady - szybkie nagrzewanie się lufy oraz dość niewielką prędkość początkową pocisków - uznano za mniej istotne wobec dużej skuteczności amunicji tego kalibru przeciw piechocie i lekkim umocnieniom.

Jeszcze przed zbudowaniem prototypu (październik 1943) US Army zamówiła 1 000 egzemplarzy nowego wozu. Łącznie (do sierpnia 1945) wyprodukowano ponad 4 700 tych czołgów, nazwanych oficjalnie M24 i noszących imię generała Adna R. Chaffee (zmarłego w 1941 twórcy amerykańskich wojsk pancernych).

Pierwsze 34 egzemplarze M24 trafiły do Europy Zachodniej w listopadzie 1944. Tam, na głębokich tyłach, zaczęto przezbrajać w nie pierwsze jednostki, nie śpiesząc się jednak z wysłaniem ich na front.

Debiut bojowy M24 nastąpił przez przypadek i nieporozumienie. Kiedy w grudniu 1944 rozpoczęła się niemiecka ofensywa w Ardenach, 740 Batalion Czołgów (będący akurat w trakcie reorganizacji i chwilowo pozbawiony jakichkolwiek maszyn) wysłano w te pędy do składnicy sprzętu w belgijskim Sprimont, aby pobrał tam cokolwiek znajdzie "na chodzie". Ku wielkiemu zadziwieniu czołgistów, oprócz czołgów średnich M4 "Sherman" i lekkich M5 "Stuart", odkryto tam także dwa wozy zupełnie nieznanego im typu. Były to M24 "Chaffe", które na skutek błędu w dokumentacji przewozowej, zamiast do Francji, trafiły właśnie do Sprimont. Kompania "D" batalionu natychmiast "zaopiekowała się" tymi wozami i wykorzystywała je skutecznie aż do końca działań wojennych. Jak się szybko okazało, największym problemem był nietypowy wygląd M24 (zwłaszcza układ jezdny, zupełnie

odmienny od dotychczas stosowanego w czołgach US Army). Co najmniej w dwóch udokumentowanych przypadkach, piechurzy z 30 Dywizji Piechoty i spadochroniarze z 82 Dywizji Powietrznodesantowej o mało nie ostrzelali ich z bazook, biorąc "Chaffee" za wozy niemieckie.

Większa liczba M24 pojawiła się na froncie (zachodnioeuropejskim i włoskim) dopiero wiosną 1945, przy czym wówczas zadbano o zorganizowanie powszechnych prezentacji tych czołgów dla własnych żołnierzy, aby uniknąć walk bratobójczych.

Czołgi M24 były bardzo lubiane przez załogi, a ich wspomniany nietypowy wygląd spowodował też, że uzyskały nieoficjalne określenie "Panterzátka" ("Panther Pups"). Warto odnotować, że stały się one także bohaterami niezwykłego starcia pancernego, jakie miało miejsce 2 marca 1945 w rejonie Broich (Niemcy), gdy wozy z kompanii "F", 4th Cavalry Group zaatakowały i zniszczyły dwa niemieckie czołgi ciężkie (!) "Tygrys" bez strat własnych.

Z kolei w roku 1950, kiedy wybuchła wojna koreańska, to właśnie nieliczne M24, wchodzące w skład amerykańskich wojsk okupacyjnych, przyjęły na siebie pierwsze uderzenie sił pancernych Północnej Korei. Chociaż nie były równorzędnym przeciwnikiem dla T-34-85, walczyły dzielnie, przyczyniając się do utrzymania "ostatniego szanca" obrony na półwyspie Pusan, zanim wojska sojusznicze nie przeszły do skutecznego kontruderzenia.

Wysoka jakość wykonania i ogólna niezawodność, spowodowały, że w niektórych krajach Ameryki Południowej czołgi M24 dotrwały w uzbrojeniu do lat osiemdziesiątych XX wieku. Ostatnie znane walki z ich udziałem miały miejsce w 1971 podczas wojny indyjsko-pakistańskiej.

W kolekcji: czołg M24 z "F" Troop, 81st Armored Reconnaissance Squadron, 1st Armored Division ("Old Ironsides") - północne Włochy, kwiecień 1945.

Model w skali 1/35, zestaw Italeri. Zdjęcie drugowojenne: worldwarphotos.info